

פרשת האזינו – שבת קודש

וַיִּבֹא מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת־כָּל־דְּבָרֵי הַשִּׁירָה־הַזֹּאת בְּאָזְנֵי הָעָם הוּא וְהוֹשֵׁעַ בֶּן־נוּן:

מד ואתא משה, ומליל ית כל פתגמי תשבחתא הדא קדם עמא: הוא, והושע בר נון.

כ"א הוּא וְהוֹשֵׁעַ בֶּן־נוּן. שֶׁבֶת שֶׁל דִּיּוּזְגִי הִיְתָה נִטְלָה רְשׁוּת מִזֶּה וְנִתְּנָה לָזֶה הָעֶמִיד לֹא מֹשֶׁה מִתְּרַגְּמָן לִיהוֹשֻׁעַ שִׁיְהָא דוֹרֵשׁ בְּחֵייו כְּדִי שְׁלֵא יֵאמְרוּ יִשְׂרָאֵל בְּחֵיֵי רַבָּךְ לֹא הָיָה לָךְ לְהָרִים רֹאשׁ וְלָמָּה קוֹרְאָהוּ כָּאֵן הוֹשֻׁעַ לֵאמֹר שְׁלֵא זָחָה דַּעְתּוֹ עָלָיו שְׁאֵע"פ שְׁנִתְּנָה לּוֹ גְּדֻלָּה הַשְּׁפִיל עֲצָמוּ כְּאִשְׁרֵי מִתְחַלְתּוּ:

וַיִּכַּל מֹשֶׁה לְדַבֵּר אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל:

מה ושיצי משה, למללא ית כל פתגמיא האלין עם כל ישראל.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים שִׁימוּ לְבַבְכֶּם לְכָל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אֲנִי מַעֲיִד בְּכֶם הַיּוֹם אֲשֶׁר תַּצּוּם אֶת־בְּנֵיכֶם לְשֹׁמֵר לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת:

מו ואמר להון, שווי לבכון, לכל פתגמיא דאנא מסהיד בכון יומא דיין: דתפקדוננון, ית בניכון, למטר למעבד, ית כל פתגמי אורייתא הדא.

כ"א שִׁימוּ לְבַבְכֶּם. צְרִיךְ אָדָם שִׁיְהִי עֵינָיו וְאָזְנוֹ וְלִבּוֹ מְכוּוֹנִים לְד"ת וְכַה"א בֶּן אָדָם רֹאֶה בְּעֵינָיְךָ וּבְאָזְנֶיךָ שְׁמַע וְשִׂים לְבָךְ וּגו' וְהָרִי דְּבָרִים ק"ו וְמָה תִּבְנִית הַבֵּית שֶׁהוּא נִרְאֶה לְעֵינַיִם וְנִמְדָּד בְּקִנְיָה צְרִיךְ אָדָם שִׁיְהִי עֵינָיו וְאָזְנוֹ וְלִבּוֹ מְכוּוֹן לְהַבִּין ד"ת שֶׁהֵן כְּהֶרְרִין הַתְּלוּיִן בַּשְּׁעָרָה עֶאכ"ו:

כִּי לֹא־דָבָר רַק הוּא מִכֶּם כִּי־הוּא חַיִּיכֶם וּבְדַבָּר הַזֶּה תֵּאָרִיכוּ יָמִים עַל־הָאָדָמָה אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן שָׂמָּה לְרִשְׁתָּהּ:

מז ארי לא פתגם ריקן הוא, מנכון ארי הוא, חייכון; ובפתגמא הדין, תירכון יומין על ארעא, דאתון עברין ית ירדנא לתמן, למירתה.

כ"א כִּי לֹא דָבָר רַק הוּא מִכֶּם. לֹא לַחֲנָם אַתֶּם יֹגְעִים בָּהּ כִּי הִרְבֵּה שָׂכָר תְּלוּי בָּהּ כִּי הִיא חַיִּיכֶם ד"א אֵין לָךְ דְּבָר רִיקָן בַּתּוֹרָה שְׁאֵם תְּדַרְשְׁנוּ שְׁאִין בּוֹ מִתֵּן שָׂכָר תִּדַּע לָךְ שְׂכָן אָמְרוּ חֲכָמִים וְאַחֻת לֹטֵן תִּמְנַע וְתִמְנַע הִיְתָה פִּילְגֵשׁ וּגו' לְפִי שְׁאִמְרָה אֵינִי כְּדָאִי לְהִיּוֹת לּוֹ לְאִשָּׁה הַלּוּאִי וְאִהְיָה פִּילְגֵשׁוֹ וְכָל כֶּף לָמָּה לְהוֹדִיעַ שְׂבָחוֹ שֶׁל אֲבָרְהָם שְׁהִיּוֹ שְׁלִטוֹנִים וּמַלְכִים מִתְּאֻוִּים לְדַבֵּק בְּזַרְעוֹ:

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּעָצָם הַיּוֹם הַזֶּה לֵאמֹר:

מח ומליל יי עם משה, בכרן יומא הדין למימר.

כ"א וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּעָצָם הַיּוֹם הַזֶּה. בְּג' מְקוֹמוֹת נֶאֱמַר בְּעָצָם הַיּוֹם הַזֶּה. נֶאֱמַר בְּנַח בְּעָצָם הַיּוֹם הַזֶּה בֹּא נַח וּגו' בְּמִרְאִית אֹרֹךְ שֶׁל יוֹם לְפִי שְׁהִיּוֹ בְּנֵי דוֹרוֹ אֹמְרִים בְּכָךְ וְכָךְ אִם אָנוּ מְרַגִּישִׁין בּוֹ אֵין אָנוּ מְנִיחִין אוֹתוֹ לְכַנֵּס בַּתְּכָה וְלֹא עוֹד אֵלָּא אָנוּ נוֹטְלִין כְּשִׁילִין וְקִרְדּוּמוֹת וּמִבְקָעִין אֶת הַתְּכָה אָמַר הַקָּב"ה הֲרִינִי מְכַנִּסוֹ בְּחֻצֵי הַיּוֹם וְכָל מִי שֵׁישׁ בִּידּוֹ כַּח לְמַחֻת יָבֹא וַיִּמְחָה בְּמִצְרַיִם נֶאֱמַר בְּעָצָם הַיּוֹם הַזֶּה הוֹצִיא ה' לְפִי שְׁהִיּוֹ מִצְרַיִם אֹמְרִים בְּכָךְ וְכָךְ אִם אָנוּ מְרַגִּישִׁין בָּהֶם אֵין אָנוּ מְנִיחִין אוֹתָן לְצֹאת וְלֹא עוֹד אֵלָּא אָנוּ נוֹטְלִין סִיפּוֹת וְכָל זַיִין וְהוֹרְגִין לָהֶם אָמַר לָהֶם הַקָּב"ה הֲרִינִי מוֹצִיאָן בְּחֻצֵי הַיּוֹם וְכָל מִי שֵׁישׁ בּוֹ כַּח לְמַחֻת יָבֹא וַיִּמְחָה אֵף כָּאֵן בְּמִיתָתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה נֶאֱמַר בְּעָצָם הַיּוֹם הַזֶּה לְפִי שְׁהִיּוֹ יִשְׂרָאֵל אֹמְרִים בְּכָךְ וְכָךְ אִם אָנוּ מְרַגִּישִׁין בּוֹ אֵין אָנוּ מְנִיחִין אוֹתוֹ אָדָם שֶׁהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם וְקָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם וְהוֹרִיד לָנוּ אֶת הַמָּן וְהַגִּיז לָנוּ אֶת הַשִּׁלּוֹ וְהַעֲלָה לָנוּ אֶת הַבָּאָר וְנָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה אֵין אָנוּ מְנִיחִין אוֹתוֹ אָמַר הַקָּב"ה הֲרִינִי מְכַנִּסוֹ בְּחֻצֵי הַיּוֹם וְכו' :

עָלָה אֶל־הָרֹם הָעֲבָרִים הַזֶּה הֲרִנְבוּ אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ מוֹאָב אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי יְרֵחוֹ וְרָאָה אֶת־אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אָנֹכִי נָתַן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְאַחֲזָהּ:

מט סק לטורא דעבראי הדין לטורא דנבו, דבארעא דמואב דעל אפי יריחו; וחזי ית ארעא דכנען, דאנא יהיב לבני ישראל לאחסנא.

וַמָּת בָּהָר אֲשֶׁר אֵתָּה עָלָה שָׂמָּה וַהֲאָסַף אֶל־עַמּוּךְ כַּאֲשֶׁר־מָת אֶהֱרֹן אָחִיךָ בְּהָרֵי הַחֹר וַיֵּאָסֶף אֶל־עַמּוּיוֹ:

נ ומות, בטורא דאת סליק לתמן, ואתכניש, לעמך: כמא דמית אהרון אחוך, בחר טורא, ואתכניש, לעמיה.

כ"א כַּאֲשֶׁר מָת אֶהֱרֹן אָחִיךָ. בְּאוֹתָהּ מִיתָה שְׂרָאִיתָהּ וְחִמְדָּתָּהּ אוֹתָהּ שֶׁהִפְשִׁיט מֹשֶׁה אֶת אֶהֱרֹן בְּגָד רֹאשׁוֹן וְהַלְבִּישׁוֹ לְאַלְעָזָר וְכֵן שְׁנֵי וְכֵן שְׁלִישִׁי וְרָאָה בְּנוֹ בְּכַבּוּדוֹ א"ל מֹשֶׁה אֶהֱרֹן אָחִי עָלָה לְמִטָּה וְעָלָה פְּשׁוּט יָדָךְ וּפְשׁוּט פְּשׁוּט רִגְלֶיךָ וּפְשׁוּט עֲצוֹם עֵינֶיךָ וְעֲצָם קְמוּץ פִּיךָ וְקִמְץ וְהָלַךְ לּוֹ אָמַר מֹשֶׁה אֲשֶׁרִי מִי שְׁמַת בְּמִיתָה זֹו:

עַל אֲשֶׁר מַעֲלָתֶם בִּי בַתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִי־מְרִיבַת קִדְשׁ מִדְּבַר־צֹן עַל אֲשֶׁר לֹא־קִדַּשְׁתֶּם אוֹתִי בַתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

נא על דשקרתון במימרי, בגו בני ישראל, במי מצות רקם, מדברא דצין על דלא קדישתון יתי, בגו בני ישראל.

כ"א עַל אֲשֶׁר מַעֲלָתֶם בִּי. גִּרְמַתֶּם לְמַעוֹל בִּי: עַל אֲשֶׁר לֹא קִדַּשְׁתֶּם אוֹתִי. גִּרְמַתִּים לִי שְׁלֵא אֶתְקַדַּשׁ אִמְרָתִי לָכֶם וּדְבַרְתֶּם אֶל הַסֵּלַע וְהֵם הִכּוּהוּ וְהִצְרָכּוּ לְהַכּוֹתוֹ פְּעָמִים וְאֵלּוֹ דְּבָרוּ עֲמוֹ וְנָתַן מִימָיו בְּלֹא הַפָּאָה הָיָה מִתְקַדַּשׁ שֵׁם שְׁמַיִם שְׁהִיּוֹ יִשְׂרָאֵל אֹמְרִים וְמָה הַסֵּלַע הַזֶּה שְׁאִינוּ לְשָׂכָר וְלֹא לְפוֹרְעָנוּת אִם זָכָה אֵין לּוֹ מִתֵּן שָׂכָר וְאִם חָטָא אֵינוּ לוֹקָה כֶּךָ מְקִיִּם מִצּוֹת בּוֹרְאוֹ אָנוּ לֹא כ"ש:

כִּי מִנִּגַּד תִּרְאָה אֶת־הָאָרֶץ וְשָׂמָּה לֹא תָבוֹא אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־אָנֹכִי נָתַן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל:

נב ארי מקביל, תחזי ית ארעא; ולתמן, לא תיעול לארעא, דאנא יהיב לבני ישראל.

כ"א כִּי מִנִּגַּד. מִרְחוֹק: תִּרְאָה וּגו'. כִּי אִם לֹא תִרְאָנָה עֲכָשְׁיוֹ לֹא תִרְאָנָה עוֹד בְּחֵיֶיךָ: וְשָׂמָּה לֹא תָבוֹא. כִּי יִדְעָתִי כִּי חֲבִיבָהּ הִיא לָךְ, עַל כֵּן אָנֹכִי אוֹמֵר לָךְ 'עָלָה וְרָאָה':